

รายงานผลการถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบ ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร
(ศพก.) อำเภอโพธารอง จังหวัด ร้อยเอ็ด

ข้อมูล ณ วันที่.....๓๑.....เดือน.....กรกฎาคม.....พ.ศ.....๒๕๖๘.....

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลเกษตรกรต้นแบบ

๑.ชื่อ-สกุล นายสุทิพ แวงวรรณ

๓.ที่อยู่ปัจจุบันที่ติดต่อได้ ๕๕ หมู่ ๗ ตำบล โพธิ์ทอง

โทรศัพท์ ๐๙๒-๓๓๔๐๖๘๘๙ Facebook สุทิพ...แวงวรรณ...Line ๐๙๒-๓๓๔๐๖๘๘๙

เกิด พ.ศ.๒๕๐๙..... ปัจจุบันอายุ ๕๙ ปี

๔.สถานภาพ ☐ โสด ☒ สมรส ☐ หย่าร้าง

๕.ระดับการศึกษา มัธยมศึกษาตอนปลาย

สถาบันการศึกษา กศน.

คณะ/สาขาวิชา

๖. อาชีพปัจจุบัน

☐ ๖.๑ ประกอบอาชีพการเกษตรเพียงอย่างเดียว

☒ ๖.๒ ประกอบอาชีพการเกษตร และประกอบอาชีพอย่างอื่นนอกเหนือจากเกษตร ระบุ
ข้าราชการส่วนท้องถิ่น(ผู้ใหญ่บ้าน)

๗. รายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตร ๕๐๐,๐๐๐ บาท/ปี

๘. เป็นเกษตรกรต้นแบบ ศพก. หลัก เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๖๗

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. สินค้าหลัก.....ข้าว.....

๒. แปลงเรียนรู้ มีจำนวน๕.....แปลงเรียนรู้ ประกอบด้วย

- แปลงเรียนรู้การเพาะกล้าไม้และโรงเรือนพลาสติกเพื่อการผลิตพืชผักปลอดภัย
- แปลงเรียนรู้การปลูกข้าวแบบลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต

- แปลงเรียนรู้การผลิตมันสำปะหลังพันธุ์สะอาด
- แปลงเรียนรู้การปลูกอ้อยโรงงาน
- แปลงเรียนรู้สวนปาล์มน้ำมัน
- แปลงเรียนรู้การทำปุ๋ยอินทรีย์/การปรับปรุงดิน/น้ำหมักชีวภาพ

๓. ฐานเรียนรู้ จำนวน ๕ ฐานเรียนรู้ ประกอบด้วย

- ฐานเรียนรู้ การแปรรูปข้าว
- ฐานเรียนรู้ การเลี้ยงกบ
- ฐานเรียนรู้ การเลี้ยงปลา
- ฐานเรียนรู้ การผลิตปุ๋ยอินทรีย์
- ฐานเรียนรู้ การเลี้ยงหอยเชอรี่สีทอง

๔. หลักสูตรการเรียนรู้ จำนวน ๓ หลักสูตร ประกอบด้วย

๔.๑ หลักสูตรหลัก จำนวน ๕ หลักสูตร ประกอบด้วย

- การลดต้นทุน
- การเพิ่มผลผลิต
- การพัฒนาคุณภาพ ผลผลิต/การจัดทำมาตรฐานการผลิต
- การแปรรูป/การเพิ่มมูลค่าผลผลิต
- การทำปุ๋ยอินทรีย์/การปรับปรุงดิน/น้ำหมักชีวภาพ

๔.๒ หลักสูตรบังคับ จำนวน ๔ หลักสูตร ประกอบด้วย

- หลักสูตรเศรษฐกิจพอเพียง
- หลักสูตรเกษตรทฤษฎีใหม่
- หลักสูตรเกษตรผสมผสาน
- หลักสูตรการจัดทำบัญชีครัวเรือน

๔.๓ หลักสูตรเสริม จำนวน ๓ หลักสูตร ประกอบด้วย

- การใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า
- วิสาหกิจชุมชน
- อาชีพเสริมเพิ่มรายได้

๔.๔ หลักสูตรที่มีความโดดเด่นของ ศพก. (ให้ระบุจำนวน ๑ หลักสูตร พร้อมระบุวัตถุประสงค์ เนื้อหา และรูปแบบการถ่ายทอดความรู้)

หลักสูตรเกษตรผสมผสาน

วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

๑. เพื่อให้เกษตรกรมีความรู้ ความเข้าใจในแนวคิดและหลักการเกษตรผสมผสาน
๒. เพื่อส่งเสริมการใช้ทรัพยากรในไร่นาอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด
๓. เพื่อพัฒนาเกษตรกรให้สามารถวางแผนและดำเนินกิจกรรมเกษตรผสมผสานได้อย่างมีประสิทธิภาพ
๔. เพื่อเพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย และสร้างความมั่นคงทางอาหารให้แก่ครัวเรือน

เนื้อหาหลักสูตร

หน่วยที่ ๑: แนวคิดและหลักการเกษตรผสมผสาน

- ความหมายและความสำคัญของเกษตรผสมผสาน

- ความแตกต่างระหว่างเกษตรเชิงเดี่ยว เกษตรอินทรีย์ และเกษตรผสมผสาน
- หลักการใช้ทรัพยากรอย่างบูรณาการ

หน่วยที่ ๒: การวางแผนและออกแบบพื้นที่เกษตรผสมผสาน

- การจัดสรรพื้นที่: พืช-ประมง-ปศุสัตว์
- การใช้แผนที่ครัวเรือน (Farm Layout)
- การวางระบบน้ำและการจัดการดิน

หน่วยที่ ๓: การผลิตในระบบเกษตรผสมผสาน

- การปลูกพืชหลัก-พืชเสริม (เช่น ข้าว+ผัก+ไม้ผล)
- การเลี้ยงสัตว์ควบคู่ เช่น ไก่ เป็ด หมู วัว ปลา กบ
- การเลี้ยงปลาในบ่อหรือในนาข้าว
- การผลิตปุ๋ยอินทรีย์และการหมุนเวียนของทรัพยากรภายในระบบ

หน่วยที่ ๔: การตลาดและการแปรรูปเบื้องต้น

- การคัดเลือกพืชและสัตว์ที่ตลาดต้องการ
- การจำหน่ายผลผลิตหลายช่องทาง
- การแปรรูปผลิตภัณฑ์พื้นฐาน เช่น น้ำหมัก น้ำสมุนไพร แหนม ข้าวหมาก

หน่วยที่ ๕: การวิเคราะห์ต้นทุน-ผลตอบแทน และการพัฒนาอย่างยั่งยืน

- การบันทึกบัญชีครัวเรือน
- การวิเคราะห์จุดคุ้มทุน
- การบริหารจัดการความเสี่ยงในระบบเกษตรผสมผสาน

รูปแบบการถ่ายทอดความรู้

- การบรรยาย ใช้เพื่อปูพื้นฐานความรู้ทั่วไป เช่น แนวคิด หลักการ วางผังพื้นที่
- สาธิต แสดงวิธีปลูกพืชผสม เลี้ยงสัตว์ ทำปุ๋ยหมัก ฯลฯ
- ฝึกปฏิบัติ ให้ผู้เข้าอบรมลงมือปฏิบัติจริงในแปลงเรียนรู้
- การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ใช้การระดมสมอง กลุ่มย่อย แลกเปลี่ยนประสบการณ์
- ศึกษาดูงาน พาเยี่ยมชมแปลงเกษตรผสมผสานต้นแบบ
- การติดตามและให้คำปรึกษา ให้คำแนะนำหลังการอบรม เพื่อประเมินผลและแก้ไขปัญหา

๕. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด (การเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ให้อธิบายวิธีการ และแนวทางในการเข้าร่วม จัดทำแผนอย่างละเอียด)

เกษตรกรต้นแบบในศูนย์ ศพก. มีบทบาทสำคัญในการถ่ายทอดองค์ความรู้และเป็นผู้ดำเนินการเปลี่ยนแปลงในชุมชน ขณะเดียวกันยังมีส่วนร่วมในเชิงนโยบาย โดยเฉพาะการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด ซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญในการกำหนดทิศทางการพัฒนาเกษตรกรรมในพื้นที่ วิธีการมีส่วนร่วมของเกษตรกรต้นแบบ

๑. ระดับเตรียมการ

- การเข้าร่วมประชุมชี้แจง: เจ้าของศูนย์ได้รับเชิญจากสำนักงานเกษตรอำเภอ/จังหวัด ให้เข้าร่วมเวทีชี้แจงแนวทางการจัดทำแผนบูรณาการ
- การศึกษาคู่มือ/แนวทางของแผนฯ: เจ้าของศูนย์อ่านและทำความเข้าใจแนวทางจัดทำแผนของกระทรวงเกษตรฯ และแผนพัฒนาจังหวัด

๒. การวิเคราะห์ปัญหาและศักยภาพในพื้นที่

- การจัดเวทีรับฟังความคิดเห็นจากสมาชิกเครือข่าย ศพก.
 - เช่น ชาวบ้าน กลุ่มเกษตรกร ผู้ใหญ่บ้าน
 - วิเคราะห์ปัญหา-โอกาส-ศักยภาพในแต่ละตำบล
- การรวบรวมข้อมูลจากแปลงเรียนรู้
 - ปัญหาดิน น้ำ ตลาด ต้นทุน ฯลฯ
 - ข้อมูลจากระบบ Smart Farmer หรือทะเบียนเกษตรกร
 - ๒.๓ การเข้าร่วมจัดทำแผนร่วมกับคณะกรรมการขับเคลื่อนระดับจังหวัด
- เสนอประเด็นจากพื้นที่เข้าสู่เวทีประชุมจังหวัด
 - โดยผ่านเครือข่ายอำเภอ/เกษตรอำเภอ/ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยี
 - อาทิ เสนอให้พัฒนาระบบน้ำ หรือเพิ่มหลักสูตรเฉพาะด้านใน ศพก.
- การให้ข้อเสนอแนะต่อร่างแผนปฏิบัติการฯ
 - ผ่านเวทีประชุมสาธารณะของคณะกรรมการขับเคลื่อน
 - การใช้ประสบการณ์จริงจากการบริหารศูนย์ในการเสนอแนวทางพัฒนา

๓. แนวทางและบทเรียนสำคัญในการเข้าร่วมจัดทำแผน

- ๓.๑ สร้างความพร้อมของเจ้าของศูนย์
- ศึกษาแนวนโยบายเกษตรระดับประเทศและจังหวัดอย่างต่อเนื่อง

- เข้าร่วมการอบรมหรือเวทีของภาครัฐเป็นประจำ
 - ๓.๒ ใช้บทบาท "ผู้นำชุมชน"
- ทำหน้าที่เชื่อมโยงข้อมูลจากชุมชน-ศูนย์-จังหวัด
- สื่อสารและประสานงานกับหน่วยงานอย่างมีระบบ
 - ๓.๓ ใช้ข้อมูลจริงจากการดำเนินงานของศูนย์
- สะท้อนปัญหาเชิงพื้นที่ เช่น แรงงานสูงวัย ขาดแคลนน้ำ ต้นทุนปุ๋ยสูง
- ยื่นข้อเสนอที่เป็นไปได้ และสามารถติดตามผลได้จริง
 - ๓.๔ ทำงานแบบเครือข่าย
- ดึงกลุ่มเกษตรกร/องค์กรปกครองท้องถิ่น/สถาบันเกษตรกรเข้ามามีส่วนร่วม
- ทำให้แผนเป็นของชุมชน ไม่ใช่ของหน่วยงานรัฐเพียงฝ่ายเดียว

อบรม SMART FARMER

งานวันถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อเริ่มต้นฤดูกาลผลิตใหม่ ปี ๒๕๖๕

งานวันถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อเริ่มต้นฤดูกาลผลิตใหม่ ปี ๒๕๖๔

กิจกรรมร่วมกับพัฒนาชุมชน

๖.การจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. (แผนราย ศพก.) (มีการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ใครบ้างเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผน และให้แนบแผนฯ)

การขับเคลื่อนศูนย์ ศพก. ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ต้องมี “แผนรายศูนย์” ที่เป็นแนวทางการดำเนินงานประจำปีอย่างชัดเจน ซึ่งการจัดทำแผนนี้ เกิดขึ้นบนพื้นฐานของ "การมีส่วนร่วม" จากทุกภาคส่วนในพื้นที่ โดยเฉพาะเจ้าของศูนย์ เกษตรกรเป้าหมาย และหน่วยงานสนับสนุน

การจัดทำแผนราย ศพก. (ขั้นตอน)

ขั้นตอนที่ ๑: การประชุมหารือเบื้องต้น

- ดำเนินการโดยสำนักงานเกษตรอำเภอ เชิญ เจ้าของศูนย์ ศพก., คณะกรรมการ ศพก., เกษตรกรเครือข่าย, องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อบต./เทศบาล) และ หน่วยงานวิชาการที่เกี่ยวข้อง เช่น ปศุสัตว์ พัฒนาที่ดิน ประมง ฯลฯ
- ร่วมกันวิเคราะห์ ปัญหา ความต้องการ และศักยภาพของพื้นที่

ขั้นตอนที่ ๒: การจัดทำร่างแผนปฏิบัติการ ศพก.

เจ้าของศูนย์ ศพก. ร่วมกับเจ้าหน้าที่เกษตรอำเภอ ร่างแผนงานและกิจกรรมที่ตอบโจทย์พื้นที่ เช่น หลักสูตรอบรม ,พัฒนาแปลงเรียนรู้, การส่งเสริมอาชีพเสริม ,การทำปุ๋ยหมัก การจัดการน้ำ การเชื่อมโยงตลาด ฯลฯ

ขั้นตอนที่ ๓: การพิจารณาและอนุมัติแผน

เสนอแผนเข้าสู่ที่ประชุมคณะกรรมการขับเคลื่อนฯ อำเภอ/จังหวัด รับฟังข้อเสนอแนะจากผู้เกี่ยวข้อง เช่น อบต., วิสาหกิจชุมชน, สภาเกษตรกร

ขั้นตอนที่ ๔: การขับเคลื่อนตามแผนลงมือดำเนินกิจกรรมตามแผนรายศูนย์มีระบบติดตาม ประเมินผล และรายงานต่อจังหวัด

ผู้มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนราย ศพก.

- เจ้าของศูนย์ ศพก. วิเคราะห์ปัญหา กำหนดกิจกรรมหลักในพื้นที่ของตน
- เกษตรกรเครือข่าย เสนอความต้องการ รับการถ่ายทอดองค์ความรู้
- สำนักงานเกษตรอำเภอ อำนวยความสะดวก จัดประชุม จัดทำแผนร่วมกับศูนย์
- องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สนับสนุนงบประมาณหรือวัสดุ
- หน่วยงานสังกัดกระทรวงเกษตรฯ ให้ข้อมูลวิชาการ/สนับสนุนวิทยากร
- ภาคเอกชน/ตลาดปลายทาง สนับสนุนการตลาดหรือช่องทางจำหน่าย

ตัวอย่างแผนปฏิบัติการราย ศพก. (แผนรายปี)

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด

กิจกรรม	เป้าหมาย	ระยะเวลา	หน่วยงาน/บุคคล รับผิดชอบ	หมายเหตุ
๑. พัฒนาแปลงเรียนรู้พืชผสมผสาน	๕ แปลง	ม.ค. - มี.ค.	เจ้าของศูนย์ / พัฒนา ที่ดิน	ใช้ปุ๋ยอินทรีย์ จากฟาร์ม
๒. อบรมหลักสูตร "ปลูกพืชผักหลังนา อย่างมีอาชีพ"	๕๐ คน	ก.พ.	เกษตรอำเภอ / เจ้าของศูนย์	๑ วัน
๓. ฝึกปฏิบัติการทำปุ๋ยหมักในครัวเรือน	๓๐ ครัวเรือน	เม.ย.	ศูนย์ฯ / อบต.	ใช้วัสดุในชุมชน
๔. สาธิตการเลี้ยงหอยเชอรี่สีทองและกบ ในระบบประหยัลดต้นทุน	๑๐ ราย	มิ.ย.	ประมง / ศูนย์ฯ	ส่งเสริมรายได้ เสริม

๕. เชื่อมโยงตลาดผลผลิตผักปลอดภัยกับโรงเรียน	๓ โรงเรียน	ก.ค.	ศพก. / ตลาดนัดสีเขียว	ขายตรง
---	------------	------	-----------------------	--------

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลด้านการเกษตรและการทำงานเป็นเกษตรกรต้นแบบศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. ผลสำเร็จในกิจกรรมทางการเกษตรของเกษตรกรต้นแบบที่มีการนำวิชาการ เทคโนโลยีการเกษตร มาปรับ ใช้ใน ศพก. จนเกิดผลสำเร็จในการทำเกษตร พร้อมเป็นแบบอย่างให้เกษตรกรในพื้นที่

๑.๑ แร่งบันดาลใจและจุดเริ่มต้น

๑) อะไรคือแรงบันดาลใจในการเริ่มต้นการปรับเปลี่ยนการทำเกษตรแบบเดิม ๆ สู่การทำเกษตร แบบใช้หลักวิชาการหรือเทคโนโลยีในกิจกรรมการเกษตรของท่าน

การดำเนินกิจกรรมการเกษตรในอดีต (ก่อนปรับเปลี่ยน)

- ใช้วิธีเกษตรเชิงเดี่ยว ปลูกพืชชนิดเดียวเป็นหลัก (เช่น ข้าวเพียงอย่างเดียว)
- อาศัยประสบการณ์จากรุ่นพ่อแม่
- ใช้ปุ๋ยเคมี ยาฆ่าแมลงราคาสูงโดยไม่คำนึงถึงผลกระทบ
- รายได้ไม่แน่นอน ต้นทุนสูง ผลผลิตไม่คงที่
- ขาดการวางแผนการผลิตและตลาด

แรงบันดาลใจในการเริ่มต้นปรับเปลี่ยน

- ประสบปัญหาจริงจากการทำเกษตรแบบเดิมต้นทุนสูง แต่ขายผลผลิตได้ราคาต่ำดินเสื่อมสภาพ ปลูกอะไรก็ไม่ค่อยได้ผลเป็นหนี้สินสะสม ไม่มีเงินหมุนเวียนในครัวเรือน เมื่อทำต่อแบบเดิมไปเรื่อย ๆ ก็รู้สึกว่ามีทางรอด เราต้องเปลี่ยน
- ได้รับโอกาสจากหน่วยงานภาครัฐ ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐให้จัดตั้งเป็นศูนย์ เครือข่ายศพก. ได้รับปัจจัยการผลิต และการพัฒนาศูนย์ ได้เข้าร่วมอบรมหลักสูตรเกษตรทฤษฎีใหม่ หรือการใช้เทคโนโลยีการเกษตรจากสำนักงานเกษตร เจ้าหน้าที่เกษตรแนะนำให้จัดทำแปลงเรียนรู้ และวางแผนผังฟาร์มใหม่ ได้รับการสนับสนุนเครื่องมือ เช่น ระบบน้ำพลังงานแสงอาทิตย์ โรงสีข้าว เครื่องจักรกลการเกษตรต่างๆ

มีแรงบันดาลใจจากเกษตรกรต้นแบบคนอื่น

ไปดูงานที่อื่น แล้วเห็นว่าทำได้จริง มีรายได้ดี ได้แรงบันดาลใจจากกลุ่มเกษตรกรรุ่นใหม่ หรือเครือข่าย Smart Farmer เราก็เป็นชาวนาเหมือนเขา ทำไมเขาทำแล้วอยู่ได้ดี เราก็อยากมีแบบนั้นบ้าง

ความตั้งใจอยากเป็นแบบอย่างให้ชุมชน เมื่อเริ่มเห็นผลจากการเปลี่ยนแปลงของตนเอง จึงอยากแบ่งปันให้เพื่อนบ้าน อยากให้ลูกหลานกลับบ้านมาสืบต่ออาชีพเกษตรอย่างยั่งยืน อยากพัฒนาหมู่บ้านให้อยู่ได้แบบพึ่งพาตนเอง ไม่ต้องรอแต่โครงการภาครัฐ

การนำเทคโนโลยีและหลักวิชาการมาใช้ในฟาร์ม

วางแผนการผลิตโดยเจ้าหน้าที่จากสำนักงานเกษตรอำเภอเป็นผู้ชี้แนะ และจัดทำแผนผังฟาร์มใช้เทคโนโลยี เช่น ระบบน้ำโซล่าเซลล์ ทำ ปุ๋ยหมักชีวภาพ แทนการใช้ปุ๋ยเคมี ปลูกพืชหมุนเวียน เพื่อรักษาคุณภาพดิน

เชื่อมโยงตลาดกับผู้บริโภคโดยตรง เช่น ผ่านเฟซบุ๊ก/ตลาดออนไลน์

๒) ปัญหาหรือความท้าทายอะไรที่ผลักดันให้เกิดการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและการนำ เทคโนโลยี นวัตกรรมมาใช้

ปัญหาและความท้าทายที่ผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลง

๑. ปัญหาสภาพภูมิอากาศแปรปรวนฤดูฝนมาไม่ตรงเวลา ทำให้ ข้าวนาปีเสียหายบ่อย ฝนทิ้งช่วงยาวนาน พืชที่ปลูกไม่สามารถเติบโตได้เต็มที่ ผลผลิตไม่แน่นอน ส่งผลกระทบต่อรายได้เกษตรกร

๒. ต้นทุนการผลิตสูงจากปุ๋ยเคมีและยาฆ่าแมลง ปุ๋ยเคมีมีราคาสูงขึ้นต่อเนื่อง ขณะที่ผลผลิตไม่เพิ่ม ยาฆ่าแมลงมีผลกระทบต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อม

๓. ปัญหาด้านแรงงานและผู้สืบทอดอาชีพ คนหนุ่มสาวออกไปทำงานในเมือง ไม่กลับมาทำเกษตร แรงงานผู้สูงอายุทำงานหนักและขาดทักษะด้านเทคโนโลยี แนวทางที่ปรับเปลี่ยน: นำ เทคโนโลยีเครื่องมือเกษตร เข้ามาทดแทนแรงงาน

๔. ขาดการวางแผนการผลิตตามความต้องการตลาด ปลูกตามกันเป็นจำนวนมาก ผลผลิตล้นตลาด ราคาตกไม่มีข้อมูลตลาดหรือการเชื่อมโยงกับผู้ซื้อโดยตรง

๕. ดินเสื่อมโทรมจากการใช้สารเคมีติดต่อกันนาน พื้นที่บางส่วนปลูกพืชเชิงเดี่ยวมาเกิน ๒๐ ปี ดินแข็ง น้ำไม่ซึม พืชเจริญเติบโตช้า

๕. ความจำเป็นต้องปรับตัวให้ทันนโยบายและโลกสมัยใหม่ กระแสการทำเกษตรปลอดภัย เกษตร อินทรีย์ และ BCG Model(ความต้องการของตลาดเริ่มเปลี่ยนไป (ปลอดภัย / มาตรฐาน GAP)

๑.๒ รายละเอียดของการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่นำมาใช้ ในแปลงเรียนรู้ ฐานเรียนรู้

๑) การทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีการเกษตรใดที่ได้นำมาปรับ ใช้ในกิจกรรม การเกษตร (เช่น การลดการเกิดปัญหาเรื่องดิน น้ำ อากาศ ในพื้นที่ การลดต้นทุนการผลิต การลดการระบาดของศัตรูพืช การเพิ่มผลผลิต การเพิ่มมูลค่าผลผลิต ได้มีการนำนวัตกรรม และเทคโนโลยีมา ปรับใช้อย่างไรบ้าง)

การทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการ และนวัตกรรม/เทคโนโลยี ที่นำมาใช้

- การจัดการดินและปุ๋ย ปัญหาเดิม: ดินเสื่อมโทรมจากการใช้ปุ๋ยเคมีต่อเนื่อง นวัตกรรม/เทคโนโลยีที่นำมาใช้: การวิเคราะห์ดิน (Soil Test Kit) เพื่อวางแผนการใช้ปุ๋ยอย่างเหมาะสม การใช้ปุ๋ยพืชสด เช่น ปอเทือง, ถั่วพรี เพื่อเพิ่มอินทรีย์วัตถุในดิน การทำปุ๋ยหมักชีวภาพ จากเศษวัสดุทางการเกษตร ในพื้นที่

- การจัดการน้ำในแปลงเกษตร ปัญหาเดิม: น้ำไม่เพียงพอในฤดูแล้ง ฝนทิ้งช่วงเทคโนโลยีที่นำมาใช้: ระบบน้ำ พลังงานแสงอาทิตย์ ถังเก็บน้ำฝน/บ่อเก็บน้ำจากพลังงานแสงอาทิตย์

- การควบคุมศัตรูพืชแบบชีวภาพ ปัญหาเดิม: ศัตรูพืชระบาดหนัก ใช้สารเคมีต่อเนื่อง เทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ใช้: การใช้ชีวภัณฑ์ เช่น เชื้อราไตรโคเดอร์มา, บิวเวอเรีย การทำกับดักแมลงด้วยแสง/กับ ดักกาเวนียว การพ่นสมุนไพรไล่แมลง เช่น น้ำส้มควันไม้ + ข่า + ตะไคร้

- การเพิ่มผลผลิตและคุณภาพผลผลิต ปัญหาเดิม: ได้ผลผลิตต่ำ, คุณภาพไม่ตรงความต้องการตลาด เทคโนโลยีที่นำมาใช้: การคัดเลือกพันธุ์พืชที่เหมาะสมกับพื้นที่ ทนแล้ง-ให้ผลผลิตสูง การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การวางแผนปลูกตามหลักวิชาการ เพิ่มประสิทธิภาพการใช้พื้นที่

- การเพิ่มมูลค่าผลผลิต ปัญหาเดิม: ราคาผลผลิตผันผวน ขายผลสดอย่างเดียว

กิจกรรมที่ทำ: การแปรรูปผลผลิต เช่น การทำมะม่วงแผ่น, ข้าวหมาก, ก๋วยเตี๋ยว, น้ำพริกสมุนไพร, แปรรูปข้าว

- การบูรณาการการผลิตแบบผสมผสาน นวัตกรรม: ปลูกพืช+เลี้ยงสัตว์+เลี้ยงปลา ในพื้นที่เดียวกันทำเกษตรแบบผสมผสานการใช้ของเสียจากเลี้ยงสัตว์ไปผลิตปุ๋ย/อาหารปลาธรรมชาติการหมุนเวียนทรัพยากรภายในฟาร์ม เพื่อลดการพึ่งพาภายนอก

๒) อธิบายขั้นตอนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตรของท่าน

- การจัดการดินและปุ๋ย ปัญหาเดิม: ดินเสื่อมโทรมจากการใช้ปุ๋ยเคมีต่อเนื่อง

นวัตกรรม/เทคโนโลยีที่นำมาใช้: การวิเคราะห์ดิน (Soil Test Kit) เพื่อวางแผนการใช้ปุ๋ยอย่างเหมาะสม

การใช้ปุ๋ยพืชสด เช่น ปอเทือง, ถั่วพราง เพื่อเพิ่มอินทรีย์วัตถุในดิน การทำปุ๋ยหมักชีวภาพ จากเศษวัสดุทางการเกษตรในพื้นที่

- การจัดการน้ำในแปลงเกษตร ปัญหาเดิม: น้ำไม่เพียงพอในฤดูแล้ง ฝนทิ้งช่วงเทคโนโลยีที่นำมาใช้: ระบบน้ำพลังงานแสงอาทิตย์ ถึงเก็บน้ำฝน/บ่อเก็บน้ำจากพลังงานแสงอาทิตย์
- การควบคุมศัตรูพืชแบบชีวภาพ ปัญหาเดิม: ศัตรูพืชระบาดหนัก ใช้สารเคมีต่อเนื่อง

เทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ใช้: การใช้ชีวภัณฑ์ เช่น เชื้อราไตรโคเดอร์มา, บิวเวอเรีย การทำกับดักแมลงด้วยแสง/กับดักกาวเหนียว การพ่นสมุนไพรไล่แมลง เช่น น้ำส้มควันไม้ + ข่า + ตะไคร้

- การเพิ่มผลผลิตและคุณภาพผลผลิต ปัญหาเดิม: ได้ผลผลิตต่ำ, คุณภาพไม่ตรงความต้องการตลาด

เทคโนโลยีที่นำมาใช้: การคัดเลือกพันธุ์พืชที่เหมาะสมกับพื้นที่ ทนแล้ง-ให้ผลผลิตสูง

การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การวางระยะปลูกตามหลักวิชาการ เพิ่มประสิทธิภาพการใช้พื้นที่

- การเพิ่มมูลค่าผลผลิต ปัญหาเดิม: ราคาผลผลิตผันผวน ขายผลสดอย่างเดียว

กิจกรรมที่ทำ: การแปรรูปผลผลิต เช่น การทำมะม่วงแผ่น, ข้าวหมาก, ก๋วยเตี๋ยว, น้ำพริกสมุนไพร, แปรรูปข้าว

- การบูรณาการการผลิตแบบผสมผสาน นวัตกรรม: ปลูกพืช+เลี้ยงสัตว์+เลี้ยงปลา ในพื้นที่เดียวกันทำเกษตรแบบผสมผสานการใช้ของเสียจากเลี้ยงสัตว์ไปผลิตปุ๋ย/อาหารปลาธรรมชาติการหมุนเวียนทรัพยากรภายในฟาร์ม เพื่อลดการพึ่งพาภายนอก

๓) อธิบายขั้นตอนการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการ เช่น การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การปรับเปลี่ยนพันธุ์พืชที่ทนต่อสภาพภูมิอากาศ ด้านทานต่อโรคแมลง เป็นต้น (ให้อธิบายขั้นตอน วิธีการอย่างละเอียด)

๑. การปลูกข้าว (เช่น ข้าวหอมมะลิ ข้าวเหนียว)

ขั้นตอนและวิธีการ

- วิเคราะห์ดินก่อนปลูกเก็บตัวอย่างดินจากแปลง (ลึก ๐-๑๕ ซม.) ส่งวิเคราะห์ที่สำนักงานเกษตร/สถานีพัฒนาที่ดินผลวิเคราะห์จะระบุค่าความเป็นกรด-ด่าง (pH), NPK, อินทรีย์วัตถุใช้ผลวิเคราะห์นี้ในการเลือกใช้ปุ๋ยอย่างเหมาะสม

- เตรียมแปลงนา ปรับระดับพื้นที่ (Leveling) ให้น้ำท่วมแปลงได้ทั่ว ไถพรวน ๑-๒ ครั้ง เพื่อลดวัชพืชตากดิน ๗-๑๐ วัน ฆ่าไข่แมลงศัตรูพืช

- เลือกพันธุ์ข้าวใช้พันธุ์ ด้านทานโรค-แมลง และ เหมาะกับพื้นที่ เช่น ข้าวหอมมะลิ ๑๐๕ (ภาคอีสาน)

กข๖ (ทนแล้ง, สุขภาพดี)

- การหว่าน/ปักดำ หว่านแห้ง ๒๐-๒๕ กก./ไร่ หรือ ปักดำกล้าอายุ ๒๕-๓๐ วัน ระยะปลูก ๒๐x๒๐ ซม. หรือ ๒๕x๒๕ ซม.
- ใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน ปุ๋ยรองพื้น: ๑๖-๒๐-๐ หรือสูตรที่แนะนำ ปุ๋ยแต่งหน้า: ยูเรีย ๔๖-๐-๐ ช่วงตั้งท้อง
- ควบคุมวัชพืชและแมลงศัตรูข้าว ใช้ชีวภัณฑ์ เช่น บิวเวอเรีย ไตรโคเดอร์มา ใช้น้ำหมักสมุนไพรไล่แมลง

- เก็บเกี่ยว ตัดข้าวเมื่อเมล็ดแก่ ๙๐-๙๕% ความชื้น ๒๐-๒๕% ตากให้แห้งก่อนสี ลดความชื้นเหลือ ๑๔%

๒. การปลูกมันสำปะหลัง

ขั้นตอนและวิธีการ

- วิเคราะห์ดินก่อนปลูก ตรวจสอบค่าความเป็นกรด-ด่าง pH และฟอสฟอรัส-โพแทสเซียม

ปรับปรุงดินโดยใส่ปุ๋ยคอก/ปุ๋ยหมักก่อนไถแปลง

- เตรียมดิน ไถพรวนลึก และยกร่องหรือทำแปลงปลูกระยะปลูก ๑×๐.๘ เมตร หรือ ๑×๑ เมตร
- เลือกท่อนพันธุ์ ใช้พันธุ์ทนแล้ง/ต้านทานโรค เช่น เกษตรศาสตร์ ๕๐, ระยะอง ๗๒ ท่อนพันธุ์ยาว ๒๐-๒๕ ซม., มี ๕-๗ ตา, ไม่ใช่ท่อนชำเก่าหรือเป็นโรค
- ปลูกมัน ปักท่อนพันธุ์เฉียง ๔๕ องศา ลึก ๕-๑๐ ซม. กลบดินบาง ๆ
- ใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน ใช้สูตรแนะนำ เช่น ๑๕-๗-๑๘ หรือ ๒๕-๗-๗ ในอัตรา ๕๐-๑๐๐ กก./ไร่

ใส่ ๒ ครั้ง: ครั้งแรกหลังออก ๑ เดือน, ครั้งที่สองช่วง ๓ เดือน

- กำจัดวัชพืช คลุมโคนด้วยหญ้าแห้ง ฟางข้าว หรือพลาสติกชีวภาพ ใช้แรงงานคน/เครื่องจักรแทนสารเคมี
- เก็บเกี่ยว อายุ ๘-๑๒ เดือน ใช้รถเก็บหัวมันแทนแรงงานคน

๓. การปลูกอ้อย

ขั้นตอนและวิธีการ

- เตรียมดินและวิเคราะห์ดิน ไถลึก ๓๐-๔๐ ซม., ใส่ปุ๋ยคอก/ปุ๋ยหมัก ปรับค่า pH ด้วยปูนขาวถ้าดินเป็นกรดจัด
- เลือกพันธุ์อ้อย ทนแล้ง, ให้ผลผลิตสูง เช่น พันธุ์ ขอนแก่น ต้านทานโรคใบขาว, โรคเน่าดำ
- การปลูก ขุดร่องลึก ๑๕-๒๐ ซม., หยอดท่อนพันธุ์อ้อย กลบด้วยดินบาง ๆ
- ใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินใส่ ๒-๓ ครั้ง: ปุ๋ยรองพื้น ๑๕-๑๕-๑๕ ปุ๋ยแต่งหน้า ๔๖-๐-๐ ใช้ปุ๋ยอินทรีย์เสริมเพื่อปรับปรุงดิน
- ควบคุมโรคและแมลง ฝักระวังหนอนเจาะลำต้น เพลี้ย ใช้ชีวภัณฑ์ เช่น ไตรโคเดอร์มา, เชื้อราบีวเวเรีย
- เก็บเกี่ยว ตัดเมื่ออ้อยแก่เต็มที่ (อายุ ๑๐-๑๒ เดือน) ค่าความหวานเฉลี่ย ๑๐-๑๔ CCS

การปลูกพืชผัก (เช่น ผักคะน้า ผักบุ้ง กวางตุ้ง ฯลฯ)

ขั้นตอนและวิธีการ

- วิเคราะห์ดินเพื่อให้ทราบค่าความเป็นกรด-ด่าง และธาตุอาหารดินที่สมควรมี pH ๖.๐-๗.๐
- เตรียมแปลงปลูก ยกร่องแปลงสูง ๒๐-๓๐ ซม., กว้าง ๑ เมตร ใส่ปุ๋ยคอก/ปุ๋ยหมักคลุกในดิน
- เลือกพันธุ์ผัก เลือกผักที่มีความต้องการสูงในท้องตลาด ใช้พันธุ์ลูกผสมหรือพันธุ์ปรับปรุง เลือกพันธุ์ โตเร็ว, ต้านทานโรค
- หว่านเมล็ด/หยอดหลุม ระยะห่างขึ้นกับชนิดผัก เช่น ๒๐×๒๐ ซม. คลุมด้วยฟางหรือผ้าพลาสติก
- ให้น้ำ รดน้ำเช้า-เย็นในช่วงแรก หลังจากตั้งตัวได้ใช้ใช้รูปแบบการให้น้ำแบบมินิสปริงเกอร์
- ใส่ปุ๋ยตามระยะการเจริญเติบโต ปุ๋ยสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ หรือ ๒๐-๑๐-๑๐ ใช้ปุ๋ยอินทรีย์น้ำหมักชีวภาพ (เช่น น้ำหมักปลาสูตรเร่งโต)
- ป้องกันโรคแมลง ใช้น้ำส้มควันไม้ สมุนไพรไล่แมลง
- ปลูกผักแบบปลอดภัยไร้สารเคมี ปลูกผักในโรงเรือนพลาสติกคัดเลือกแสง (ปัจจุบันโรงเรือนเสียหายจากการใช้งานมายาวนาน)
- เก็บเกี่ยวผักใบเก็บเกี่ยวเมื่ออายุ ๒๕-๓๕ วัน ตัดผักด้วยมีดคม ล้างสะอาดก่อนจัดส่ง

๒. ผลสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับต่อการทำอาชีพการเกษตร: ผลลัพธ์ที่ได้รับจากการนำนวัตกรรม/เทคโนโลยี มาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรคืออะไร เช่น ต้นทุน รายได้ ผลผลิต (ใส่รายละเอียดข้อมูลเชิงตัวเลขเพิ่มเติม เพื่อการ เปรียบเทียบเชิงประจักษ์ และให้ระบุสินค้าเกษตรที่ทำการผลิตใน ศพก.ของท่าน)

ผลสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับจากการใช้นวัตกรรม/เทคโนโลยีในกิจกรรมเกษตร

๑. ต้นทุนการผลิตลดลงอย่างชัดเจน

รายการ	ก่อนใช้เทคโนโลยี	หลังใช้เทคโนโลยี	เปรียบเทียบ
ค่าปุ๋ยเคมี/ไร่	๑,๒๐๐ บาท	๖๐๐ บาท	ลดลง ๕๐%
ค่ายาฆ่าแมลง	๘๐๐ บาท/ไร่	๓๐๐ บาท/ไร่	ลดลง ๖๒.๕%
ค่าการจ้างแรงงาน	๑,๕๐๐ บาท/รอบ	๑,๐๐๐ บาท/รอบ	ลดลง ๓๓%

รวมต้นทุนเฉลี่ยลดลง: จาก ๓,๕๐๐ บาท/ไร่ เหลือ ๑,๙๐๐ บาท/ไร่
ลดลงเฉลี่ย ๔๕% ต่อรอบการผลิต

๒. ผลผลิตเพิ่มขึ้นและมีคุณภาพมากขึ้น

พืช	ผลผลิตเดิม (กก./ไร่)	หลังปรับใช้เทคโนโลยี (กก./ไร่)	เพิ่มขึ้น (%)
ข้าว	๕๐๐ กก.	๗๕๐ กก.	+๕๐%
มันสำปะหลัง	๓,๐๐๐ กก.	๔,๒๐๐ กก.	+๔๐%
อ้อย	๘ ต้น	๑๒ ต้น	+๕๐%
ผักกวางตุ้ง	๘๐๐ กก.	๑,๒๐๐ กก.	+๕๐%

ใช้การวิเคราะห์ดินและให้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์
ใช้พันธุ์พืชที่ต้านทานโรค/แมลง และเหมาะกับพื้นที่
ใช้ระบบน้ำหยดช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการให้น้ำ

๓. รายได้เพิ่มขึ้นต่อรอบการผลิต

รายการ	ก่อนใช้เทคโนโลยี	หลังใช้เทคโนโลยี	เปรียบเทียบ
รายได้จากข้าว/ไร่	๔,๕๐๐ บาท	๗,๕๐๐ บาท	เพิ่มขึ้น ๖๖%
รายได้จากมัน/ไร่	๔,๘๐๐ บาท	๖,๗๐๐ บาท	เพิ่มขึ้น ๓๙.๖%
รายได้จากอ้อย/ไร่	๖,๔๐๐ บาท	๙,๖๐๐ บาท	เพิ่มขึ้น ๕๐%
รายได้จากผัก/ไร่	๗,๐๐๐ บาท	๑๐,๕๐๐ บาท	เพิ่มขึ้น ๕๐%

โดยเฉลี่ย: รายได้สุทธิต่อไร่เพิ่มขึ้น ๒,๕๐๐ - ๓,๕๐๐ บาท ต่อรอบการผลิต

๔. สิ่งแวดล้อมดีขึ้น - พื้นฟูดิน พื้นระบบนิเวศ

- ดินมีอินทรีย์วัตถุเพิ่มจาก <๑% → เป็น ๒-๓%
- ลดการใช้สารเคมีลงกว่า ๖๐-๘๐%
- มีแมลงธรรมชาติกลับมาในแปลง
- ลดการปนเปื้อนในแหล่งน้ำและสิ่งแวดล้อมรอบข้าง

๕. ผลทางสังคมและชุมชน

- กลุ่มเกษตรกรในพื้นที่เข้ามาศึกษาดูงานต่อเนื่อง ๑๕-๒๐ กลุ่ม/ปี
- เกิดเครือข่ายเกษตรกรต้นแบบในตำบลและอำเภออื่น ๆ
- มีรายได้มั่นคงขึ้น ลูกหลานเริ่มสนใจกลับมาทำเกษตร

๒.๑ สินค้าเกษตรที่มีการดำเนินกิจกรรมใน ศพก. มีดังนี้

๑) สินค้าเกษตร ด้านพืช ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด. ชนิด ประกอบด้วย

- ๑.๑) ข้าวพื้นที่ปลูกจำนวน. ๓๐ (ไร่-งาน-วา)
- ๑.๒) อ้อย พื้นที่ปลูกจำนวน. ๑๔ (ไร่-งาน-วา)
- ๑.๓) มันสำปะหลังพื้นที่ปลูกจำนวน ๘ (ไร่-งาน-วา)
- ๑.๔) ปาล์มน้ำมันพื้นที่ปลูกจำนวน ๔ (ไร่-งาน-วา)

๒) สินค้าเกษตร ด้านประมง ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด. ชนิด ประกอบด้วย

- ๒.๑) หอยเชอรี่สีทอง จำนวน ๑๓ บ่อ
- ๒.๒) บ่อปลา จำนวน ๔ บ่อ
- ๒.๓) กบ จำนวน ๒ กระชัง

๓) สินค้าเกษตร ด้านปศุสัตว์ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด. ชนิด ประกอบด้วย

- ๓.๑) ห่าน จำนวน ๕ (ตัว)
- ๓.๒) เป็ด จำนวน ๘ (ตัว)
- ๓.๓) ไก่ไข่ จำนวน ๑๐ (ตัว) ไก่เนื้อ ๓๐๐ ตัว
- ๓.๔) วัว จำนวน ๑๓ (ตัว)
- ๓.๕) ควาย ๓ ตัว

๔) สินค้าเกษตร ด้านอื่น ๆ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด. ชนิด ประกอบด้วย

- ๔.๑) แปรรูปข้าวสาร

๒.๒ ต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรใน ศพก.มีดังนี้ (ในระบุด้านทุนการผลิตสินค้าเกษตรหลัก)

๑)สินค้ามีต้นทุนการผลิต ดังนี้ ต้นทุนการผลิตข้าวเจ้าหอมมะลิ ๑๐๕ (๑ ไร่)

หมวดต้นทุน	รายการ	จำนวน	ราคาต่อหน่วย (บาท)
------------	--------	-------	--------------------

๑. ค่าวัสดุการเกษตร

เมล็ดพันธุ์ข้าวหอมมะลิ ๑๐๕	๑๕ กก.	๒๕	๓๗๕
ปุ๋ยเคมี (สูตร ๑๖-๒๐-๐, ๔๖-๐-๐) ๑ กระสอบ (๕๐ กก.)	๘๐๐		๘๐๐

หมวดต้นทุน	รายการ	จำนวน	ราคาต่อหน่วย (บาท)
ปุ๋ยอินทรีย์ / ปุ๋ยคอก	๕๐๐ กก.	๑	๒๕๐
ยาฆ่าหญ้า/ยาฆ่าแมลง	๑ ชุด	๔๐๐	๔๐๐
รวมค่าวัสดุ			๑,๘๒๕ บาท

๒. ค่าแรงงาน

เตรียมดิน (ไถ ๑ ครั้ง + พรวน)	๑ ไร่	๖๐๐ บาท
หว่านเมล็ด/ดำกล้า	๑ ครั้ง	๓๐๐ บาท
ใส่ปุ๋ย + ฉีดยา	๒ ครั้ง	๒๕๐ บาท
เก็บเกี่ยว	๑ ครั้ง	๕๐๐ บาท

รวมค่าแรงงาน ๑,๖๕๐

๓. ค่าบริหารจัดการและอื่น ๆ ||||

ค่าน้ำมัน/ค่าขนส่ง ๓๐๐

สรุปต้นทุนรวมต่อไร่ ๓,๗๗๕ บาท/ ไร่

ผลผลิตและผลตอบแทน (โดยประมาณ)

รายการ	จำนวน
ผลผลิตเฉลี่ย	๔๕๐ กก./ไร่
ราคาขายเฉลี่ย	๑๔ บาท/กก. (ข้าวเปลือกหอมมะลิ)
รายได้ต่อไร่	๖,๓๐๐ บาท
กำไรสุทธิต่อไร่	๒,๕๒๕ บาท

๒.๓ รายได้ของเกษตรกรต้นแบบ มีดังนี้

๑) รายได้รายวัน (ได้รายวันจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกวันของท่าน) ได้จากอะไรบ้าง ระบุ ขยายพันธุ์ไม้ เฉลี่ยรายได้วันละ ๒๐๐ บาท/วัน (หนึ่งปี ๔๐,๐๐๐ บาท)

๒) รายได้รายสัปดาห์ (ได้รายสัปดาห์จากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกสัปดาห์ของท่าน) ได้จากอะไรบ้าง ระบุ การปลูกพืชผักสวนครัว เฉลี่ยรายได้สัปดาห์ละ ๑,๕๐๐ บาท/สัปดาห์ (หนึ่งปี ๗๒,๐๐๐ บาท)

๓) รายได้รายเดือน (ได้รายเดือนจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกเดือนของท่าน) ได้จากอะไรบ้าง ระบุ การเลี้ยงไก่พื้นบ้าน เป็ดเทศ ปลาตุ๊ก ปลาตะเพียน ปลูกหญ้าอาหารสัตว์ เฉลี่ยรายได้เดือนละ ๒,๐๐๐ บาท/เดือน (หนึ่งปี ๒๔,๐๐๐บาท) ปาล์ม ๓,๐๐๐ บาท/เดือน (๑ ปี ๓๖,๐๐๐ บาท)

๔) รายได้รายปี (ได้รายปีจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกปีของท่าน) ได้จากอะไรบ้าง ระบุ ข้าว ๑๒ ตัน (หากขายทั้งหมด จะได้ ๑๖๘,๐๐๐ บาท แต่เกษตรกรเก็บไว้กินเอง บางส่วนและแปรรูปจำหน่าย)

มันสำปะหลัง ๓๒ ตัน(คิดที่ราคาตันละ๒,๐๐๐) ได้เงิน ๖๔,๐๐๐ บาท

อ้อยโรงงาน ๒๑๐ ตัน(คิดราคาที่ดินละ ๑,๒๐๐ บาท) ได้เงิน ๒๕๒,๐๐๐ บาท

เฉลี่ยรายได้ปีละ ๕๐๐,๐๐๐ บาท/ปี (แบบยังไม่หักค่าใช้จ่ายทั้งหมด)

๒.๔ ประโยชน์ที่ได้รับ (ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง เกษตรกรรายอื่น และประโยชน์ที่เกิดกับชุมชนมีอะไรบ้าง)

๑. ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง (เกษตรกรต้นแบบ)

- พัฒนาศักยภาพของตนเองได้เรียนรู้และฝึกฝนการทำเกษตรตามหลักวิชาการ การใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ และการบริหารจัดการแปลงเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพ
- เพิ่มรายได้ ลดต้นทุน การใช้เทคโนโลยี เช่น การวิเคราะห์ดิน การเลือกพันธุ์พืช การใช้น้ำอย่างแม่นยำ ทำให้สามารถลดต้นทุนการผลิต และเพิ่มผลผลิตได้มากขึ้น
- มีรายได้เสริมจากกิจกรรมศูนย์เรียนรู้ เช่น การเปิดบ้านเป็นแปลงเรียนรู้ การจัดฝึกอบรม การขายผลผลิตแปรรูป หรือจำหน่ายพันธุ์พืชที่มีคุณภาพ
- ได้รับการยอมรับในชุมชนและหน่วยงานภาครัฐ ได้รับโอกาสในการเป็นตัวแทนเข้าร่วมเวทีต่าง ๆ ทั้งในระดับอำเภอ จังหวัด หรือระดับประเทศ

๒. ประโยชน์ที่เกิดกับเกษตรกรรายอื่น

- มีแหล่งเรียนรู้ที่เข้าถึงได้ง่าย เกษตรกรในพื้นที่มีโอกาสเข้ามาศึกษา ทดลอง หรือฝึกปฏิบัติจริงในแปลงเรียนรู้
- ส่งเสริมให้เกิดการปรับเปลี่ยนแนวทางการทำเกษตร
 - จากการใช้สารเคมีมาก → สู่อการใช้เทคโนโลยีชีวภาพ
 - จากการปลูกพืชเชิงเดี่ยว → สู่อเกษตรผสมผสาน
- ลดความเสี่ยงในการผลิต ด้วยการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการจัดการโรค-แมลง การวางแผนการตลาด และการจัดการน้ำ

๓. ประโยชน์ที่เกิดกับชุมชน

- สร้างเครือข่ายเกษตรกรต้นแบบในระดับตำบล/อำเภอ ช่วยประสานการพัฒนาและแก้ปัญหาของกลุ่มเกษตรกรได้รวดเร็วและตรงจุด
- เศรษฐกิจในชุมชนดีขึ้นเพราะมีการเพิ่มมูลค่าผลผลิต เกิดผลิตภัณฑ์แปรรูป การรวมกลุ่มจำหน่าย และเกิดการหมุนเวียนรายได้ภายในชุมชนเกิดการพัฒนายั่งยืน
- ชุมชนสามารถพึ่งตนเองด้านอาหาร ระบบการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และลดการอพยพของแรงงาน
-

๓.ผลกระทบต่องานสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์:

๓.๑ เทคโนโลยี/นวัตกรรมที่นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรของท่านมีการช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมหรืออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่แปลงเกษตรของท่านและชุมชนอย่างไร

๑. เทคโนโลยี/นวัตกรรมที่ช่วยอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติในแปลงเกษตรและชุมชน

เทคโนโลยี/นวัตกรรม	รายละเอียด	ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม
การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน (๔ ถู)	วิเคราะห์ดินก่อนปลูก → ใช้ปุ๋ยเฉพาะที่จำเป็น	ลดการสะสมไนเตรตในดิน-น้ำ ลดมลพิษ
การใช้ปุ๋ยอินทรีย์และปุ๋ยหมักชีวภาพ	ผลิตปุ๋ยจากมูลสัตว์ เศษพืชหมักในพื้นที่	ลดการใช้สารเคมีในดิน เพิ่มอินทรีย์วัตถุ
ระบบน้ำหยด/น้ำพ่นหมอก	ให้น้ำเฉพาะจุด-เฉพาะเวลา	ประหยัดน้ำ ลดการชะล้างหน้าดิน

เทคโนโลยี/นวัตกรรม	รายละเอียด	ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม
การคลุมดินด้วยเศษวัสดุเหลือใช้	เช่น ฟาง หญ้าแห้ง ช่วยรักษาความชื้น	ลดการใช้สารกำจัดวัชพืช รักษาสภาพดิน
การปลูกพืชหมุนเวียน/พืชปุ๋ยสด	เช่น ปอเทือง ถั่วเขียว เพื่อปรับปรุงดิน	ลดการใช้ปุ๋ยเคมี รักษาความหลากหลายทางชีวภาพ
การใช้สารชีวภัณฑ์ควบคุมศัตรูพืช	เช่น เชื้อราไตรโคเดอร์มา	ลดสารตกค้างในดิน-น้ำ-ผลผลิต
การใช้พลังงานทดแทน (โซลาร์ เซลล์)	ใช้สูบน้ำรดแปลงด้วยพลังงานแสงอาทิตย์	ลดการใช้เชื้อเพลิงฟอสซิล

๓.๒ ประโยชน์ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (ที่เกิดจากการทำกิจกรรมทางการเกษตร ใน ศพก.)

- ดิน โครงสร้างดินดีขึ้นจากการใช้ปุ๋ยอินทรีย์และพืชคลุมดิน ความอุดมสมบูรณ์ของดินเพิ่มขึ้น
- ลดการชะล้างหน้าดิน
- น้ำ ใช้น้ำเฉพาะความจำเป็นผ่านระบบมินิสปริงเกอร์ ลดการปนเปื้อนจากสารเคมี น้ำใต้ดินและแหล่งน้ำธรรมชาติสะอาดขึ้น
- อากาศ ลดการเผาเศษวัสดุการเกษตร ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากปุ๋ยเคมีและการเผา
- ชีวภาพ เกิดความหลากหลายของพันธุ์พืช-สัตว์
- ศัตรูพืชลดลงด้วยสมดุลทางธรรมชาติ

๔. ผลสำเร็จการทำงานให้ชุมชนในฐานะ ศพก. ที่เป็นเชิงประจักษ์

๔.๑ ผลสำเร็จการปฏิบัติงานในฐานะ ศพก. เป็นที่ประจักษ์

๔.๑.๑ มีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของพื้นที่

มีการศึกษาและรวบรวมข้อมูลด้านสภาพดิน น้ำ อากาศ พันธุ์พืชที่เหมาะสม และพฤติกรรมการผลิตของเกษตรกรในพื้นที่ วิเคราะห์จุดแข็ง-จุดอ่อนในระบบการผลิต เช่น ดินเป็นดินร่วนปนทราย ระบายน้ำดี เหมาะกับข้าวหอมมะลิ ๑๐๕ และมันสำปะหลัง

ผลลัพธ์: มีข้อมูลที่ใช้วางแผนการผลิต/ถ่ายทอดความรู้ได้ตรงจุด ปรับเปลี่ยนพันธุ์และวิธีปลูกได้แม่นยำขึ้น

๔.๑.๒ การให้บริการในการเป็นจุดอบรม ศึกษาดูงาน และเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้

การให้บริการเป็นจุดอบรม ศึกษาดูงาน และเป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ เปิดแปลงเรียนรู้ให้เป็นแหล่งศึกษา

ดูงานตลอดปี มีฐานเรียนรู้ เช่น การวิเคราะห์ดิน, การทำปุ๋ยหมัก, การปลูกพืชผสมผสาน

มีการจัดอบรมให้เกษตรกรในพื้นที่และนอกพื้นที่ เฉลี่ย ไม่น้อยกว่า ๑๕ ครั้ง/ปี ผู้เข้าร่วมกว่า ๕๐๐ คน/ปี เป็น

วิทยากรรับเชิญถ่ายทอดความรู้ในงานของอำเภอ/จังหวัด/ภาคเอกชนอย่างต่อเนื่อง

๔.๑.๓ การให้บริการด้านการแก้ไขปัญหา เป็นที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในพื้นที่ รวมถึงการรับเรื่องร้องเรียนในพื้นที่

การให้บริการด้านการแก้ไขปัญหา เป็นที่ปรึกษา และรับเรื่องร้องเรียน รับฟังปัญหาของเกษตรกรในหมู่บ้าน เช่น ปัญหาโรคพืช, ราคาตกต่ำ, ปัญหาเพลี้ย-หนอนเจาะลำต้น ให้คำแนะนำเชิงวิชาการ เช่น การใช้เชื้อราไตรโคเดอร์มา การเปลี่ยนชนิดพืช ช่วยประสานงานกับหน่วยงานราชการ เช่น สำนักงานเกษตรอำเภอ, อบต., ธ.ก.ส.

๔.๑.๔ การให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านวิชาการเกษตร

ให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร และวิชาการเกษตร ถ่ายทอดความรู้ผ่าน หอกระจายข่าวให้กับเกษตรกรในชุมชน และ กลุ่มไลน์เกษตรกรในตำบล มีสมาชิกกว่า ๑๒๐ คน แจ้างเตือนภัยพิบัติ ศัตรูพืชระบาด ราคาพืชผลในตลาดกลาง

๔.๑.๕ การขยายผลองค์ความรู้สู่การปฏิบัติของเกษตรกร (มีช่องทางในการขยายผลอย่างไร เกษตรกรในชุมชนหรือเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติได้อย่างไร และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติอย่างไร)

ขยายผลองค์ความรู้สู่การปฏิบัติ จัดทำ “กลุ่มแปลงใหญ่ข้าวหอมมะลิ” รวมเกษตรกร ๓๘ ราย พื้นที่ ๒๘๐ ไร่ ปรับเปลี่ยนมาสู่การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน

ผลลัพธ์เชิงประจักษ์: ลดต้นทุนเฉลี่ย ๖๐๐-๙๐๐ บาท/ไร่ ผลผลิตเพิ่มขึ้นเฉลี่ย ๘๐-๑๕๐ กก./ไร่

รายได้เฉลี่ยเพิ่มขึ้น ๑,๒๐๐-๒,๐๐๐ บาท/ครัวเรือน/รอบการผลิต

จัดเวทีถ่ายทอดความรู้แบบมีส่วนร่วมเดือนละ ๑ ครั้ง

มีการติดตามผลหลังอบรม พบว่าเกษตรกรที่นำไปใช้จริง กว่า ๗๐% เห็นผลชัดเจนในด้านผลผลิตและลดต้นทุน

๔.๑.๖ การมีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ร่วมกับชุมชน หรือหน่วยงานในพื้นที่

มีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ร่วมกับชุมชนหรือหน่วยงาน ร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอโพธารอง และอบต.ในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล เป็นสมาชิกเครือข่าย Smart Farmer

อำเภอ เข้าร่วมประชุม คณะกรรมการพัฒนาเกษตรระดับจังหวัด/อำเภอ เป็นตัวแทนเสนอข้อคิดเห็นจากเกษตรกร

๔.๑.๗ บทบาทในการเป็นประธานคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

อย่างไรบ้าง

บทบาทในฐานะประธานคณะกรรมการศูนย์ ศพก. บริหารจัดการงบประมาณสนับสนุนจากกรมส่งเสริมการเกษตรให้เกิดประโยชน์สูงสุด เช่น ปรับปรุงแปลงเรียนรู้ จัดซื้ออุปกรณ์ฝึกอบรม วางแผนการจัดกิจกรรมรายปี เช่น วันถ่ายทอดเทคโนโลยี (Field Day) ประสานความร่วมมือกับหน่วยงาน เช่น ศูนย์ ศพก., ธ.ก.ส.พัฒนาชุมชน และอื่นๆ ปรับปรุงแปลงเรียนรู้ให้สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของเกษตรกรในแต่ละปี เช่น เพิ่มฐานเรียนรู้ “การปลูกพืชหลังนา” จากผลตอบรับเกษตรกร

๔.๒ ความภาคภูมิใจในการเป็น ศพก.

๔.๒.๑ ความภาคภูมิใจในการดำเนินงานเป็น ศพก. ในการร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาด้านเกษตรในชุมชน

- ภาคภูมิใจที่ได้เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงในชุมชน การได้รับเลือกให้เป็น “เกษตรกรต้นแบบ” และประธาน ศพก. ไม่เพียงแค่นี้เป็นบทบาทหน้าที่ แต่เป็น ความไว้วางใจจากชุมชน ที่มองเห็นศักยภาพในการนำความรู้และประสบการณ์ มาสร้างการเปลี่ยนแปลงที่จับต้องได้ จากเกษตรกรธรรมดาคนหนึ่ง วันนี้ได้เป็นต้นแบบในการเปลี่ยนวิถีเกษตรแบบเดิม ๆ ไปสู่เกษตรที่ใช้วิชาการและเทคโนโลยี ลดต้นทุน เพิ่มรายได้ และช่วยเหลือเกษตรกรคนอื่นได้จริง”
- ภาคภูมิใจที่ได้ถ่ายทอดความรู้และเป็นแรงบันดาลใจให้เกษตรกรคนอื่น การได้เห็นเพื่อนเกษตรกรในชุมชน เริ่มหันมาใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน ทดลองปลูกพืชหลากหลาย ลดสารเคมี หรือรวมกลุ่มกันเพื่อเพิ่มอำนาจต่อรอง ล้วนสะท้อนว่าองค์ความรู้ที่ถ่ายทอดออกไปนั้น เกิดผลจริง บางคนที่เคยขาดทุนจนเกือบเลิกอาชีพเกษตร วันนี้กลับมียิ้ม มีรายได้จากมันสำปะหลังหรือข้าวหอมมะลิที่ปลูกตามคำแนะนำ นั่นคือกำลังใจและความภาคภูมิใจที่เกินคำพูด

- ภาควิชาที่ใจที่เป็นจุดศูนย์รวมของความร่วมมือในชุมชน ศพก.ไม่ได้เป็นเพียงแค่ “ศูนย์เรียนรู้” แต่คือ “ศูนย์รวมใจ” ของเกษตรกรในพื้นที่ มีบทบาทเป็นเวทีกลางที่เชื่อมโยงคน ชุมชน และหน่วยงานต่าง ๆ ให้ทำงานร่วมกันเพื่อเป้าหมายเดียวคือ ยกระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกร
- ภาควิชาที่ใจได้รับการรักษาและส่งต่อองค์ความรู้แก่คนรุ่นใหม่ในยุคที่คนรุ่นใหม่เริ่มหันหลังให้กับภาคการเกษตร การเป็นศพก.ที่มีแปลงเรียนรู้เปิดต้อนรับเยาวชน นักศึกษา และผู้สนใจอยู่เสมอ ทำให้เกิดการ สืบสานองค์ความรู้และนวัตกรรมทางการเกษตร อย่างยั่งยืน
- ภาควิชาที่ใจที่สามารถยกระดับคุณภาพชีวิตของตนเองและเพื่อนเกษตรกร การทำเกษตรอย่างมีเป้าหมาย มีแผน และมีวิธีการที่ถูกต้อง ทำให้ต้นทุนการผลิตลดลง รายได้เพิ่มขึ้น คุณภาพชีวิตของครอบครัวดีขึ้นและเมื่อสามารถถ่ายทอดสิ่งเหล่านี้ให้คนอื่นทำตามได้ ความสำเร็จของคนรอบข้างก็กลายเป็นความสำเร็จของตนเองด้วย

๔.๒.๒ ความเป็นผู้นำและความเป็นจิตอาสา

๑) ความเป็นผู้นำชุมชนในรูปแบบทางการและไม่เป็นทางการ

- ความเป็นผู้นำชุมชนในรูปแบบทางการ

เป็นผู้นำชุมชน ตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน

ประธานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ได้ทำหน้าที่ประสานงานและขับเคลื่อนกิจกรรมด้านการเกษตรร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ เช่น เป็นแกนหลักในการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประจำหมู่บ้าน/ตำบล วางแผนร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอในการจัดอบรม ถ่ายทอดความรู้ตามแผนส่งเสริมการเกษตร เป็นที่ปรึกษาให้กับกลุ่มเกษตรกรและกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ เป็นตัวแทนเกษตรกรในการประชุมระดับตำบลและอำเภอ เพื่อสะท้อนปัญหา ความต้องการ และแนวทางการพัฒนา ความเป็นผู้นำชุมชนในรูปแบบไม่เป็นทางการ

นอกเหนือจากบทบาทในตำแหน่งอย่างเป็นทางการ ยังได้รับการยอมรับจากชุมชนในฐานะ ผู้นำด้านความคิดและแรงบันดาลใจ เป็นแบบอย่างของเกษตรกรที่พัฒนาตนเองอยู่เสมอ เปิดบ้านและแปลงเกษตรให้ผู้สนใจเข้ามาศึกษาเรียนรู้โดยไม่คิดค่าใช้จ่าย รับฟังความคิดเห็นของทุกกลุ่ม ทั้งเกษตรกรรุ่นเก่าและรุ่นใหม่ เป็นผู้นำการรวมกลุ่ม ปรับเปลี่ยนวิธีการผลิต ใช้นวัตกรรม เช่น ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน ปลุกพืชหลังนา ฯลฯ ชาวบ้านจำนวนมากเปลี่ยนทัศนคติจากเกษตรเคมีเป็นเกษตรแบบยั่งยืน เพราะเชื่อมั่นในความจริงใจและลงมือทำจริง

๒) การเสียสละต่อประโยชน์ส่วนรวม

การทำงานในฐานะเกษตรกรต้นแบบ/ประธาน ศพก. มุ่งหวังให้ชุมชนพึ่งพาตนเองได้ จึงมีการเสียสละทั้งเวลา กำลังกาย และทรัพยากรส่วนตัวเพื่อชุมชน เช่น ใช้พื้นที่ส่วนตัวจัดทำแปลงเรียนรู้และสาธิตโดยไม่หวังผลตอบแทน ลงพื้นที่ช่วยเหลือเพื่อนเกษตรกรแม้ในเวลานอกงาน เป็นวิทยากรให้ความรู้กับกลุ่มต่าง ๆ โดยไม่คิดค่าใช้จ่าย สนับสนุนกิจกรรมของชุมชน เช่น งานประจำปี, งานโรงเรียน, งานศาสนา

๕. ข้อคิดประจำตัวในการทำงาน

ขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ อดทน

ส่วนที่ ๔ ผู้ร่วมดำเนินการถอดบทเรียน

๑. ดำเนินงานถอดบทเรียน โดย

นางสาวณัฏฐิ นาห้วยล้อม	ตำแหน่ง เกษตรอำเภอโพธารอง
นางสาววิไล แสงปาก	ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
นางภครัช กิณนารี	ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
นางสาวอรทัย พลเล็ก	ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ

๒. กระบวนการถอดบทเรียน/เครื่องมือที่ใช้

ขั้นที่ ๑: เตรียมความพร้อม

กำหนดวัตถุประสงค์ของการถอดบทเรียน

ขั้นที่ ๒: รวบรวมข้อมูล ใช้การสัมภาษณ์ / การสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อเก็บข้อมูลประสบการณ์ ความเห็น ปัญหา สังเกตการณ์แปลงจริง รวบรวมเอกสาร เช่น แผนการดำเนินงาน รายงานกิจกรรม ภาพถ่าย

ขั้นที่ ๓: วิเคราะห์และจัดกลุ่มข้อมูล

ขั้นที่ ๔: สรุปบทเรียน จัดทำเอกสารสรุปกระบวนการถอดบทเรียน

ขั้นที่ ๕: นำไปใช้/เผยแพร่ ถ่ายทอดให้เกษตรกรรุ่นใหม่ ผู้เข้าอบรม หรือหน่วยงานในพื้นที่

นำไปใช้ในการวางแผนปัดไป จัดเก็บไว้ในศูนย์เรียนรู้ เพื่อให้คนรุ่นหลังใช้ต่อ

เครื่องมือที่ใช้ แผนผังความคิด (Mind Map) แบบสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม (Focus Group)

๓. ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการถอดบทเรียน

๑. ขาดความเข้าใจในกระบวนการถอดบทเรียน

เกษตรกรยังเข้าใจว่า “ถอดบทเรียน” คือการตรวจสอบหรือประเมิน จึงไม่กล้าแสดงความคิดเห็นอย่างเปิดเผย ขาดวิธีการเก็บข้อมูลที่เหมาะสม ทำให้ข้อมูลไม่ลึกหรือไม่สะท้อนปัญหาที่แท้จริง

๒. ขาดบุคลากรผู้มีความรู้ทักษะ

ผู้ดำเนินการยังขาดทักษะในการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลบางส่วน อาจยังไม่สามารถถอดบทเรียนได้ เต็มประสิทธิภาพ

๓. ขาดข้อมูลเชิงประจักษ์ (ข้อมูลเชิงตัวเลข) ข้อมูลผลลัพธ์ที่น่าเสนอส่วนใหญ่เป็นข้อมูลจากการประมาณการของเกษตรกร เก็บข้อมูลต้นทุน-รายได้จริงยังไม่ละเอียดพอ

***หมายเหตุ ๑. ให้แนบภาพประกอบในแต่ละข้อ

๒. ใส่ภาคผนวกในส่วนของแผนที่แสดงที่ตั้ง ศพก. และศพก. เครือข่าย หรือส่วนอื่นๆที่เกี่ยวข้อง ในการดำเนินงานของ ศพก.

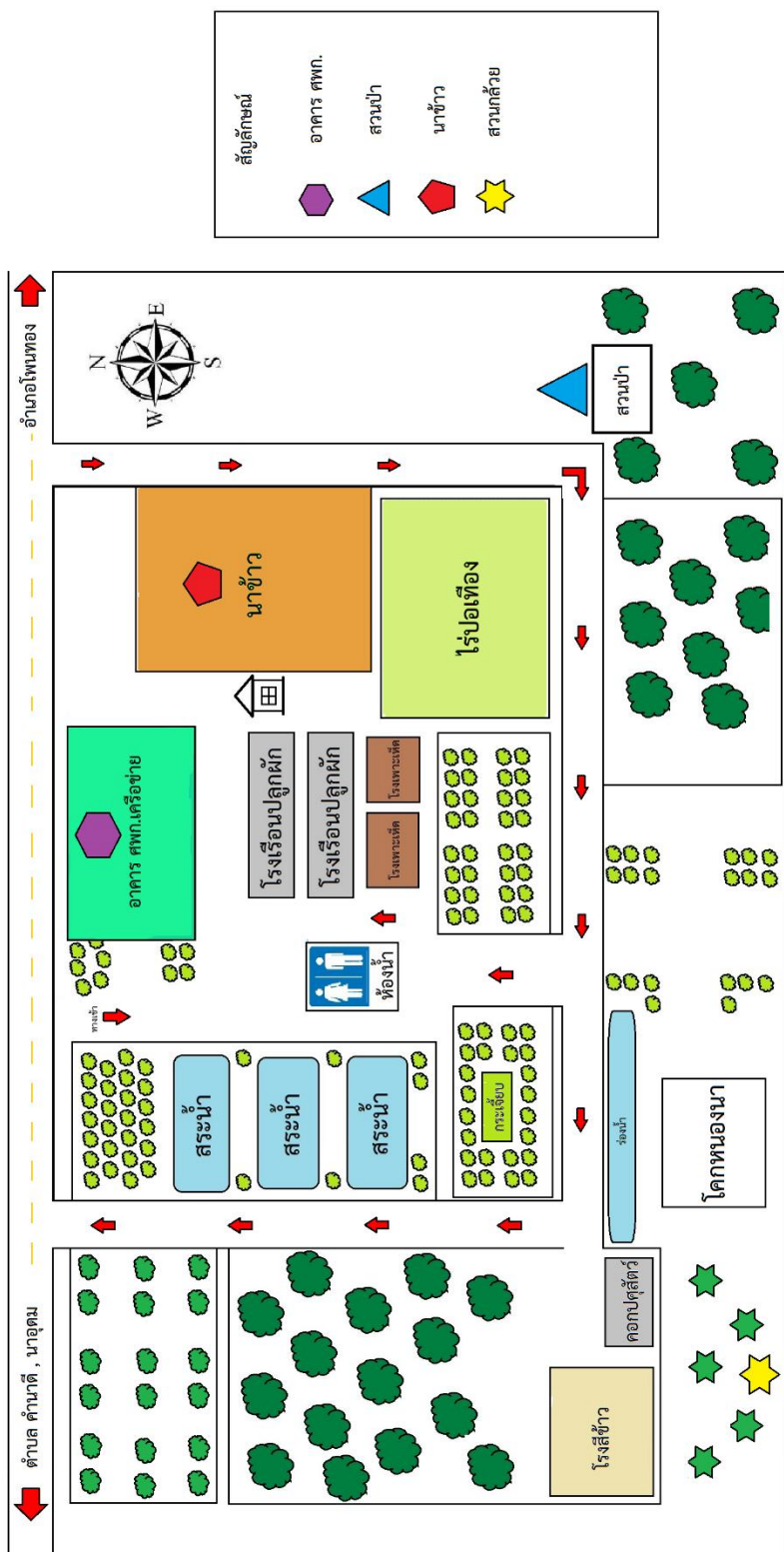
ภาคผนวก

แผนผังพื้นที่ดำเนินกิจกรรม
 พิกัดที่ตั้ง โซน ๔๘ Q x= ๓๘๒๙๓๕ y= ๑๘๐๔๓๓๙

สัญลักษณ์	
	บ่อน้ำ
	สวนป่า
	อาคาร ศพก.เครือข่าย
	แปลงหญ้า
	สวนกล้วย
	นาข้าว

แผนผังฟาร์ม

กิจกรรมการผลิตและองค์ประกอบในฟาร์ม

ปลูกพืชผักสวนครัวจำหน่าย

จำหน่ายผลิตภัณฑ์

ปลูกผักสวนครัว ผักกางมุ้ง

ขายผลิิตการจัดนิทรรศการต่างๆ

กิจกรรมเลี้ยงหมู

กิจกรรมเลี้ยงไก่

กิจกรรมจับปลา ปลาที่เลี้ยง ได้แก่ ปลาดุก

● กิจกรรมรายปี ได้แก่ การปลูกข้าว เลี้ยงวัว และไม้ผลชนิดต่างๆ

กิจกรรมปลูกกล้วยหอมทอง

กิจกรรมปลูกผักสวนครัว

กิจกรรมปลูกหญ้าเลี้ยงสัตว์

กิจกรรมปลูกข้าวเหนียวดำ

กิจกรรมเลี้ยงวัว

กิจกรรมปลูกพืชผักสวนครัว

กิจกรรมปลูกเลี้ยงปลาตูก

กิจกรรมปลูกต้นสัก

กิจกรรมปลูกไผ่

การไถกลบตอซัง

การใช้หมักแดง

การใช้ PGPR ๒

ปลูกปอเทืองไถกลบ

ใช้ฟางข้าวเพื่อห่มดิน

ใช้น้ำจากบ่อปลาตุกรตพืชผักสวนครัวและไม้ผล